

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 17 февруари 2022 година, врз основа на примена жалба од Ненад Јовановиќ, го донесе следното:

МИСЛЕЊЕ

Текстот на интернет – порталот „Република.мк“, насловен „И Ненад Јовановиќ земал пари од Општина Тетово“, отстапува од професионалните и етички стандарди.



ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на 10 февруари 2022 година, Ненад Јовановиќ поднесе жалба за текстот со наслов „И Ненад Јовановиќ земал пари од Општина Тетово“, објавен на 8 февруари 2022 година, на интернет – порталот „Република.мк“ (www.republika.mk).

Јовановиќ во жалбата наведува дека поради предметниот текст се чувствува повредено, дискредитирано, понижено и нападнато. Дополнително, посочува дека речиси никогаш и не бил во Тетово и оти не познава никого во Општина Тетово.

„Ниту познавам некој од Општината, административец, градоначалник, портир, ниту сум влегол во работен однос со некој“, вели Јовановиќ во поднесената претставка.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Република.мк“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата.

Медиумот не одговори на наводите на жалителот.

МИСЛЕЊЕ НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и едногласно оцени дека во текстот е прекршен членот 1 од Кодексот на новинарите на Македонија.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.



Дел од Комисијата во текстот препозна и елементи на нарушување на приватноста и отстапување од членот 7 од Кодексот, но таквиот став не беше поддржан од мнозинството членови на Комисијата.

*При подготовката на мислењето, Комисијата за жалби констатираше дека интернет – порталот „Република.мк“ не е член на Советот за етика во медиумите и на регистарот на професионални онлајн медиуми.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА МИСЛЕЊЕТО

На седницата на 17 јануари 2022 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Оценка на Комисијата е дека текстот е од јавен интерес, а информациите поврзани со трошењето и распределбата на јавните средства се легитимна новинарска цел и не смеат да бидат изземени од теми за кои јавноста има право да биде информирана. Предмет на новинарска опсервација е политичкиот аналитичар Ненад Јовановиќ, за кого медиумот посочува дека како човек близок до власта земал хонорари од Општина Тетово.

Комисијата утврди дека веста е неточна и лошо обработена. Текстот е едностран и не нуди објективна информација. Порталот „Република“ веста ја базира на Фејсбук статус на корисник на социјалната мрежа, на кој се тврди дека Јовановиќ добил финансиски средства. Во пренесената објава се вели „Господинот Неџет „лапал“ и од Општина Тетово“. Во рамките на статусот, кој го пренесува „Република“, поставен е и дел од листата на лица кои со договор на дело биле ангажирани во општината. Меѓу 30-те имиња е наведено и името Ненад Јовановиќ, име и презиме во списокот потенцирани со црвена линија.

Комисијата заклучи дека не само што е неточна веста која што се нуди како факт, туку медиумот воопшто не се обидел да ја провери. Ова произлегува од фактот дека името Ненад Јовановиќ навистина фигурира на списокот, но оти се работи за сосема друго лице со идентично име и презиме.

Ваквата информација „Република“ можела лесно да ја утврди доколку побарала мислење од самиот Јовановиќ или од општина Тетово, наместо да пласира непроверена вест од социјалните мрежи. Новинарот морал да покаже сомнеж или резерва кон објавата на „Фејсбук“ и да ја провери информацијата.



Оттука, Комисијата најде дека „Република“ не го испочитувала основното новинарско правило да побара став од засегнатите страни, што е спротивно на **членот 1** од Кодексот на новинарите. Ваквата отстапка освен во насловот, е нагласена и во воведниот дел од текстот:

„Ненад Јовановиќ, гласниот поддржувач на политиките на владејачката партија СДСМ и на поранешниот лидер Зоран Заев е на списокот на сите договори склучени со општина Тетово за 2021 година.“

Проверката на податоците се морални императиви на новинарството и затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора. Новинарот треба да се обезбеди „втора страна“, односно да им се даде можност на сите засегнати во новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика.

Во оваа насока, Комисијата констатираше и дека порталот „Република“, ден по објавата на спорната содржина, го објавил демантот упатен од жалителот во однос на спорните наводи¹. Со тоа, медиумот покажал морална одговорност и го заштитил сопствениот интегритет и го испочитувал членот 3 од Кодексот на новинарите.

Во продолжение на Седницата, Комисијата расправаше и околу прашањето – дали во текстот на порталот „Република“ е испочитувано правото на приватност, односно дали со објавувањето на идентитетот на дел од лицата кои добиле хонорари од општина Тетово, медиумот ја повредил нивната приватност.

Имено, дел од членовите на Комисијата беа на ставот дека медиумот требало да се воздржи од објавувањето на нивните имиња и презимиња. Ова од причина што самиот текст имал политички контекст и со нивното објавувањето се наметнувал впечаток дека посочените лица биле ангажирани токму поради нивна блискост со одредена политичка партија. Тие сметаа дека таквиот новинарски приод е неетички и оти нивното јавно експонирање во јавноста не само што било непотребно во однос на темата, туку и ја нарушува нивната приватност, во согласност со членот 7 од Кодексот на новинарите. Дел од членовите на Комисијата сметаа дека „Република“ требало да направи јасна проценка меѓу правото на јавноста да биде информирана и правото на личноста да ја заштити својата приватност. Нивен став е дека наместо јавно идентификување на овие лица во самиот текст било доволно медиумот само да постави линк до изворниот список, објавен од општина Тетово.

¹ <https://republika.mk/vesti/makedonija/nenad-jovanovikj-nikogash-ne-sum-bil-vo-raboten-angazman-so-opshtina-tetovo/>



Спротивно на ваквото гледиште, мнозинството членови на Комисијата оценија дека објавувањето на идентитетот на дел од лицата - хонорарци во Општина Тетово е новинарски легитимно, зашто се работи за јавно достапни информации од јавен карактер објавени од државен орган, до кои може секој да има пристап. Тие сметаа дека јавниот интерес, во случајов, надвладеал над правото на приватност, зашто, како што потенцираа, јавноста треба да знае кој сè добивал средства од буџетот, особено ако тие средства, како во актуелниов случај, се предмет на сомнежи за можна злоупотреба.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова Илиеска, Ердџан Ахмет и Димитар Мицев.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

